

İşçi Sağlığı Ve Güvenliği Alanının Piyasalaşması Ve OSGB'ler

11-12 Kasım 2022- ANKARA

6331 Sayılı Yasa'nın 10. Yılında Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
Sempozyumu
DİSK KESK TMMOB TTB TDB

DENİZ İPEK

Çalışma Koşulları

- İşçi sağlığı, işyeri sınırları ile fabrikaların dört duvarı arasına sıkıştırılacak bir sorun değil. İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu işyeri hekimlerinin ve uzmanların, sadece iş yerinde çözebilecekleri teknik bir konu olarak ele alınsa da asıl olarak ana gövdesi üretim ilişkileri temelinde tartışılması gereken bir konudur.
- İşçinin kapitalist üretim sürecindeki yeri ve kapitalistle giriştiği alışverişte emek-gücünün satışı veya kiralanmasında yapılan “resmi” ve gayri resmi sözleşmede işçi; emek-gücünün değeri olarak talep ettiği değer onun ertesi günü aynı dinçlikle işe başlaması için gerekli metaların değerine denk düşen bir ücret talebinin yanında çalışma koşullarını içerir.

6331 Sonrası İSİG Alanı

- Çalışma koşulları emek-gücünün faaliyeti sırasında bedeni bütünlüğünün, yıpranma, sosyal ve psikolojik varlığının korunmasını kapsar.
- 6331 ile işçi sağlığı ve güvenliği tamamen; insan ve halk sağlığı açısından bir hak olmaktan çıkarak hizmet sunumu ve piyasalaşmaya terk edildi.
- Yasa özü itibarıyla; İSİG alanını risklerden kaçınma, bertaraf etme yerine riskleri değerlendirme, tehlikeleri analiz etme adıyla hem bireyselleştirildi hem de kağıt üstünde bırakıldı.

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

- Aşılama, içme suyunun ve yiyeceklerin denetlenmesi, ana-çocuk sağlığı, hastalık tarama programları, önleyici sağlık tedbirleri, atıkların denetimi, hayvan hastalıklarının denetimi, hava ve su kirliliği gibi hastalık riski taşıyan çevre şartlarının kontrolü gibi faaliyetler koruyucu sağlık hizmetleri alanına giriyor.
- Genellikle çevresel kirlilik, baca gazları, atmosfere salınan kimyasal, radyolojik vs. atık ve etkilerden oluşan salgın, bulaşıcı hastalıklar, verem, kanser vb. gibi etkileri azaltmak için aşılama, temizleme, arıtma, karantina işlemleri.
- Kamu adına yürütölen işyeri, fabrika açma ve çevresel etki değerlendirmeleri izinleri kapitalistlerin işine gelecek şekilde tamamen işlevsiz hale getirildi.

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

- Koruyucu sağlık hizmetlerinin artık çok az bir kısmı devlet kurumları tarafından slenirken, özel ve kurum kapsamına giren alanlarda ise sermaye sahiplerine bırakıldı. Kanun, yönetmelik ve genelgelerle; devlet, işveren ve işçi tarafları belirlenerek yürütülüyor.
- İSİG alanındaki yeni piyasa çalışma acılarını derinleştiriyor, iş cinayetleri varlığı ile kapitalizmin tüm şiddetini açığa çıkararak refah ve kalkınmanın rtemediği bir can acısı ile sembolleşti.

6331 Nedir?

6331 Nedir?

İşçi Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Meta Karakteri

- İşçi sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunumuyla oluşan İSİG alanının sermayesinin kaynağı İSİG emekçilerinin karşılığı ödenmemiş emeğidir.
- İSİG alanında çalışan işyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları, diğer sağlık personelleri güvencesiz, sendikasız ve kiralık işçi statüsündedir.
- Taşeronlaştırma ve emeğin yağması altında işçi sağlığı.
- İSİG çalışanlarının çalışma süreleri, emek yoğunluğu ve üretkenliği.

6331 ile piyasalaşan hizmetler (-Mış gibi yapılan hizmetler)

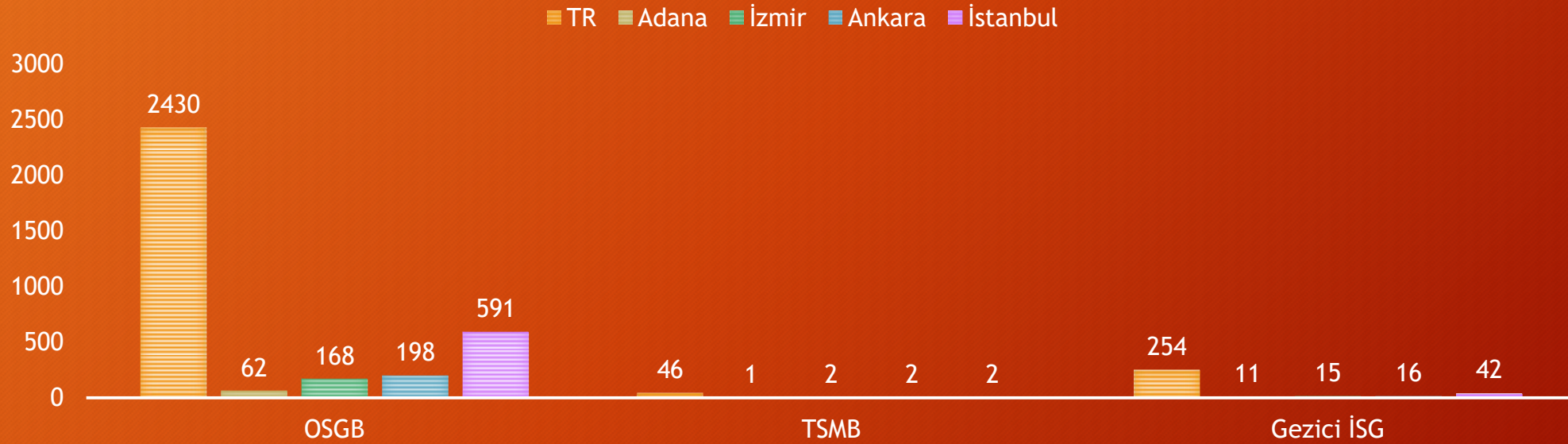
- OSGB(Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi)
 - I. Gezici (Mobil) Sağlık Hizmetleri/OSGB
 - II. Basit Tıbbi Laboratuvar Hiz.
 - III. Sabit Tıbbi Tetkik Mekânı(Poliklinik)
- İş Hijyen Lab.
- Mühendislik Periyodik Kontrol ve lmleri
- İşyeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanlığı, Diğer Sağ. Per. Eğitim Kurum
- Mesleki Yeterlilik Kurumları

KAMUDA ADINA YAPILAN BAZI KISITLI HİZMETLER

- İSGGM-TSMB-İSGÜM-ÇASGEM(İSGKATİP-EğİTİM-SAğLIK-DENETİM)

İSİG Alanındaki Yetkilendirme

TR VE İLLERDE DAĞILIM

İş Güvenliği Uzmanları (ÇSGB)

A SINIFI İGU

• 21354

B SINIFI İGU

• 26349

C SINIFI İGU

• 90091

İşyeri Hekimi, DSP ve Eğitici (ÇSGB)

İŞYERİ
HEKİMİ

• 46714

DSP

• 21603

EĞİTİCİ

• 5370

OSGB

- OSGB kurulabilmesi için gerekli bazı fiziki donanımlar (ofis) ve tıbbi araç gereç yanı sıra ÇSGB tarafından OSGB belgesi ile yetkilendirilebilmek ve hizmet sunabilmek için tam zamanlı iş sözleşmesiyle çalışan en az bir tane işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, diğer sağlık personeli zorunlu.
- Bu gereklilikleri yerine getiren her sermaye sahibi- bu konuda bir uzmanlık aranmaksızın- OSGB açabiliyor.
- Yıllık 10 milyon cirolu bir OSGB'de yıllık işçi ücretleri 2,5 milyon

Belgede Sahteciliğe Dönüŝen Sistem: OSGB

- OSGB'ler kendi maliyetlerini en aza indirecek bir iş organizasyonu kurdular.
- Atandığı yere atandığı sürede gitmemesini isteyen bir sistem.
- Araç güzergahına göre işyeri ziyaretleri yapılan bir organizasyon.
- . İş güvenliği uzmanın ve işyeri hekimin evrakları önceden OSGB bürosunda eli kalem tutan bir çalışan veya ücretsiz emek stajyerler tarafından matbu hazırlanıp imzaları atılır, firmaya teslim edilir.
- Sakarya'nın Hendek ilçesinde 7 işçinin hayatını kaybettiği, 127 kiŝinin yaralandığı patlamanın yaŝandıđı acil toplanma bölgesi Çoŝkunlar Havai Fiŝek fabrikası için Özbir Vagon Araç, Makina İmal. İnŝ. Tic. ve San. Aŝ'nin dinlenme alanı oluverir.

Mesleki Bağımsızlık Sağlanmadan Denetim Yapma

- "Bildirilen eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesi veya yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı vb. acil ve hayati tehlike arz etmesi, meslek hastalığına sebep olabilecek ortamların bulunmasına rağmen işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde, bu durum işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanınca, bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine bildirilir. Bildirim yapmadığı tespit edilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının belgesi 3 ay, tekrarında ise 6 ay süre ile askıya alınır."
- «Bildirimden dolayı işvereni tarafından işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş sözleşmesine son verilemez ve bu kişiler hiçbir şekilde hak kaybına uğratılmaz. Aksi takdirde işveren hakkında bir yıllık sözleşme ücreti tutarından az olmamak üzere tazminata hükmedilir. İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının İş Kanunları ve diğer kanunlara göre sahip olduğu hakları saklıdır.»

Artı Değer Sömürüsü

- Şoförlük
- Muhasebe
- Pazarlama ve satış
- Fatura dağıtımı
- Tahsilat
- İlaç reçetesi
- Yolda geçen süreler
- Esnek ve kuralsız çalışma

Teknolojinin Gelişmesinin Ve Kullanımının Sınıfsallığı

Avrupa'da Emek verimliliği 1995-2015 arasında yüzde 62 oranında artmış.

İş kazası ağırlık hızında yüzde 40

İş cinayetlerinde yüzde 50

Teknolojinin Gelişmesinin Ve Kullanımının Sınıfsallığı

- NEBOSH'nun istatistiklerine göre fabrikada ürün, alet ve bant sistemi üzerine alınan verimliliği arttırıcı bilimsel patentler, işçi sağlığı üzerine alınanların tam 120 katı.
- Sovyetler'de işçi sağlığı düzenlemeleri, ürün verimliliği düzenlemelerinin tam 25 katı.
- Oxfam'ın Vietnam'daki Unilever fabrikasındaki araştırmaya göre ise Unilever'in iç yönetmeliğindeki teknolojik ilerleme raporunda 2011'deki greve kadar toplam 2 iş güvenliği bilimsel patenti belirtilirken, grevden sonra ise bu sayı 18'e çıkmış.

Uluslararası Standartlar Ve Belgelendirme Süreçleri

- İşçi sağlığının piyasalaşmasının bir başka dayanağı da uluslararası standartlar ve belgelendirme süreçlerinden geçiyor. Bu belgelendirme süreçleri, belgeleri ulaşabilecek yeterliliğe sahip firmalara ihalelere girebilme ve belgelendirme sürecine giremeyenlere işi taşere etme hakkı veriyor.
- Uluslararası uyum söylemi ve belgelendirmenin arkasında, işçi sağlığını çözmeye yönelik bir hamle değil, işçi sağlığını önemser gözüken standartlarla, firmalar arası hiyerarşiyi ve rekabeti dengede tutmak var. İhale şartını sağlayabilecek, belgelendirme süreçlerini her ay takip edebilecek maddi güce sahip firmalar, bu maddi güce sahip olmayan firmaları sürekli alt yüklenicisi olarak kullanabilecek. Özetle bu uygulamalarda kapitalist sistemi sorgulatmayan ama İSG konulu standartlar üzerinden oluşacak rekabeti sınırlandırıp tekelleşimin önünü açan bir gereksinim yatıyor.

Çine Örneği

- Aydın Çine ve Söke Bölgesinde birçok feldspat ocağı bulunuyor ve Aydın Tabip Odası Çine'de feldspat ve kuvars çalışmalarının yapıldığı tesislerde çalışan işçilerden %23'ünde Silikozis hastalığının saptandığını belirtti. Ayrıca bu madenler sadece işçi ve halk sağlığını değil doğayı da kötü etkiliyor, toprak verimliliğinin azalmasına neden olabiliyor.

Çine Örneği

- 40 yaşındaki maden işçisinin meslek öyküsünde; 2003-2013 yılları arasında seramik fabrikasında kapalı alanda, silolar, değirmenler, üzeri açık bantların bulunduğu masse hazırlama biriminde, değirmenlerin kontrol panelinden kumanda etme işini yapmış. Çalıştığı alanda çok fazla toz olup gün içerisinde iş elbiseleri, saçları, yüzü toz içinde kalıyor.
- İş yerinde düzenli sağlık izlemi yapılmadığı için iş koşullarından kaynaklanan yüksek toz riski ile ilişkili sağlık sorununun komplike hâle dönüştükten sonra tanısı konulabilmiş. Tanı iş yerinde işe giriş, iş yerinde periyodik muayene ya da işten ayrılış muayenesinde değil, işten ayrıldıktan yıllar sonra rastlantı sonucu konuluyor.*

*İş Yerinde Sağlık Gözetimi Sorunu: Bir Olgu Sunumu
A. Ünal ve ark., İş Yerinde Sağlık Gözetimi Sorunu

Peki ne yapmalı?

Sınıf mücadelesinin iki tarafı:

- Artık değere daha fazla el koymak isteyen sermaye
- Kendi hayatından daha fazla çalınmasını istemeyen işçi sınıfı